

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 241), התשע"ז-2017

תיקון סעיף 85

1. בפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 85, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) בקביעת הכנסתו החייבת של יהלומן, יימדד המלאי העסקי לפי עלותו, ורשאי שר האוצר לקבוע, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את אופן מדידת עלות המלאי; ואולם רשאי שר האוצר לקבוע בדרך האמורה, לסוגי יהלומים, בתנאים ולפי הוראות שיקבע, כי המלאי העסקי יימדד שלא לפי עלותו, ואת אופן המדידה; בסעיף קטן זה – "יהלומן" – מי שעסקו או חלק מעסקו עיבוד יהלומים, מסחר ביהלומים או תיווך ביהלומים;

"יהלום" – לרבות אבן חן מסוג אודם, ברקת או ספיר או אבן חן אחרת שקבע שר האוצר לעניין זה, בצו;

"עיבוד" – לרבות ליטוש, ניסור, חיתוך, ביקוע, ניקוי ומיון."

דבריו הסבר

עלות המלאי אלא באופן אחר שייקבע ושיאפשר מדידה אובייקטיבית, וזאת בהתקיים תנאים ולפי הוראות שייקבעו בתקנות.

במטרה לוודא שמדידת עלות המלאי העסקי תיעשה באופן אחיד, אובייקטיבי ומדויק, מוצע להסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים, לקבוע הוראות בדבר אופן מדידת העלות לצורך קביעת הכנסתו החייבת של היהלומן. בתקנות כאמור יכול שייקבעו בין השאר מקרים שבהם תותר הפחתה בירידת הערך של המלאי העסקי ודרכים להוכחת ירידת הערך. יודגש כי מדידה זו רלבנטית לצורכי מס בלבד ואין בה כדי להשפיע על הטיפול החשבונאי בהפחתה לירידת ערך, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים כאמור.

מאפייני ענף היהלומים וענף אבני החן דומים, והטיפול המיסויי בשני הענפים נעשה באופן דומה. בהתאם לאמור, ובדומה להקשרים אחרים בדיני המס, מוצע להגדיר יהלום ככולל גם אבני חן מסוג אודם, ברקת או ספיר או אבן חן אחרת ששר האוצר קבע בתקנות לעניין זה. כך שהוראה זו תחול גם לעניין מי שעסקם או חלק מעסקם עיבוד אבני חן, מסחר באבני חן או תיווך בהן.

על פי המוצע בסעיף 4(א) להצעת החוק, תחול הוראה זו, והתקנות שנקבעו מכוחה, רק לעניין מלאי עסקי שנרכש ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) או לאחריו.

יצוין, כי לשם השלמת המהלך, בכוונת מחוקק המשנה לפעול להתקנת התקנות הנזכרות לעיל בסמוך למועד חקיקתו של החוק המוצע. כאמור, תקנות אלה יקבעו את אופן מדידת עלות המלאי שנרכש החל מיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017), וכן מקרים שבהם תותר הפחתה לירידת ערך של המלאי העסקי לפי שוויו כפי שייקבע, ודרכים להוכחתו.

כללי במסגרת הניסיון שהצטבר בעניין שומות של יהלומנים נמצא כי נדרשת בחינה מחדש של אופן מיסויים, זאת בשל מאפיינים המיוחדים לענף היהלומים בהקשר של מיסוי, כגון מדידת שווי מלאי היהלומים, בפרט לצורך חישוב ירידת ערך. לאור זאת, הוקם ברשות המסים צוות לבחינת מיסוי ענף היהלומים בישראל ודרכי הטיפול בהיבטים של מס הכנסה, מכס ומע"מ.

התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו גובשו לאור המלצות הצוות, ולאחר שנציגי בורסת היהלומים הישראלית והתאחדות תעשיית היהלומים נתנו הסכמתם לעקרונות המיסוי, בהסתמך על כך שרשות המסים תפעל להסדרת הענף באופן הוגן וראוי על בסיס העקרונות שנדרונו בין הצדדים. בתוך כך הוסכם כי אופן יישום הוראות החקיקה, לרבות התקנות שהותקנו מכוחה, ייבחן מחדש בתום שלוש שנים מיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017), זאת בין השאר משום שמדובר בהוראות ייחודיות ושונות מהרגיל בשיטת המס הישראלית.

סעיפים 1 ו-4(א)

על פי כללי החשבונאות המקובלים, ערכו של מלאי עסקי נקבע לפי שווי מימוש נטו של המלאי או לפי מחיר העלות שלו, הנמוך מביניהם. בעסקי יהלומים ואבני חן עלול להיות לעתים קושי לאמוד את שווי המלאי (בפרט לצורך חישוב ירידת ערך). בשל המאפיינים המיוחדים של התחום. לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 85 לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) שעניינו הערכת מלאי עסקי במקרים מסוימים, ולקבוע כי מדידת המלאי בענף זה לצורכי מס, קרי לצורך קביעת הכנסתם החייבת של יהלומנים, תבוצע, על אף האמור בכללי חשבונאות מקובלים, על פי עלות המלאי בלבד. כמו כן, מוצע להסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת (להלן – ועדת הכספים), לקבוע סוגי יהלומים שלגביהם יימדד המלאי העסקי שלא לפי

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ז, עמ' 954.

(1) בסעיף קטן (א)2, הסיפה החל במילים "בעררו של יהלומן" – תימחק;

(2) בסעיף קטן (ב), המילים "או על החלטת פקיד השומה על פי סעיף 145א1" – יימחקו;

(3) סעיף קטן (ד1) – בטל;

(4) בסעיף קטן (ה), המילים "או על פי סעיף 145א1" – יימחקו.

4. (א) ההוראות לפי סעיף 85(ה) לפקודה, בנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יחולו על מלאי עסקי תחולה

שנרכש ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) או לאחריו.

(ב) סעיפים 2 ו-3 לחוק זה יחולו לעניין הליכי שומה לגבי שנת המס 2017 ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור ויאפשר ליהלומן לערור לועדה לקבילות פנקסים,

באחת משתי עילות אלה:

(1) התוצאה העסקית היא סבירה;

(2) היקף השימוש שלו באותן הקלות מהוראות המנהל, שקבע שר האוצר, לא היה בו כדי להשפיע באופן מהותי על התוצאה העסקית.

בהתאם לכך, מוצע לערוך כמה תיקונים בסעיף 146 לפקודה ובין השאר לבטל את סעיף קטן (ד1) הקובע כי "בדונה בערר על פי סעיף 145א1, רשאית הועדה להחליט שפקיד השומה אינו רשאי להשתמש בסמכותו לפי הסעיף האמור".

לפי סעיף 4(ב) להצעת החוק, יחול ההסדר המוצע בסעיפים 2 ו-3 להצעה על שומת יהלומנים לגבי שנת המס 2017 ואילך. כלומר, השומה על שנות המס הקודמות לשנת 2017 תעשה לפי הליכי השומה הקבועים היום בפקודה, וזאת אף אם הליכי השומה נפתחו לאחר כניסתו לתוקף של החוק המוצע.

סעיפים 2, 3 ו-4(ב)

בשל מאפיינים ייחודיים לענף היהלומים, עוגנו בסעיף 145א1 לפקודה הליכי שומה ייחודיים ליהלומנים.

עם הסדרת המיסוי בענף היהלומים, אין עוד הצדקה לקיומם של הליכי שומה ייחודיים כאמור ומוצע על כן לבטל את סעיף 145א1 לפקודה, כך שעל שומת יהלומנים יחולו הליכי שומה זהים לאלה החלים על שאר הנישומים, כפי שקבוע בסעיף 145 לפקודה.

וזה נוסחו של סעיף 145א1 אשר מוצע לבטלו:

"סמכות לשום יהלומנים

145א1. רשאי פקיד השומה, בלי לגרוע מסמכויותיו האחרות על פי פקודה זו, לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו החייבת של נישום שהוא יהלומן כמשמעותו בסעיף 130א וניהל את רישומיו כנדרש בהוראות המנהל לפי סעיף 130, אם סבור פקיד השומה שהכנסת היהלומן לפי רישומיו איננה סבירה, ובלבד שלפני שיקבע שומה כאמור יודיע פקיד השומה ליהלומן על החלטתו לשומו